

โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ

1. ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรดิน ด้วยทรงเห็นว่าดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญเช่นเดียวกับน้ำ จึงมีพระราชดำริริเริ่มให้มีการนำหญ้าแฝก ซึ่งเป็นพืชที่มีลักษณะพิเศษที่มีรากยาวหยั่งลึกแผ่กระจายเป็นตาข่ายลงในดินเสมือนเป็นกำแพงธรรมชาติที่มีชีวิต มาแก้ไขปัญหาคาบชะล้างพังทลายของดินที่ส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน จึงพระราชทานพระราชดำริเรื่องนี้ครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2534 และได้มีพระราชดำริอย่างต่อเนื่องครอบคลุมการดำเนินงานทุกด้าน ทั้งด้านศึกษา วิจัยวิธีการปลูก และการใช้ประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

เนื่องในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ 60 ปี ในปีพุทธศักราช 2549 และเนื่องในมหามงคลสมัยที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2550 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงได้จัดทำโครงการปลูกหญ้าแฝกเฉลิมพระเกียรติ ระหว่างปี 2548-2550 และยังคงดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อรณรงค์ส่งเสริมและขยายผลให้ประชาชนปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม กว้างขวาง และต่อเนื่อง

2. การสนองพระราชดำริ/การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร ได้รับมอบหมายให้ร่วมดำเนินกิจกรรม การปลูกหญ้าแฝกเพื่อขยายพันธุ์ในพื้นที่ว่างของศูนย์วิจัย รวม 100 แห่ง โดยได้รับงบประมาณในส่วนแผนงานส่งเสริม มีระยะเวลาดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน กปร. ที่ 0004/755 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2547

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

- 3.1.1 เพื่อสนองพระราชดำริในการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ
- 3.1.2 เพื่อศึกษาการใช้หญ้าแฝก ป้องกัน/ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดินในแปลงปลูกพืช
- 3.1.3 เพื่อขยายผลการดำเนินงานไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของหญ้าแฝกในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนประโยชน์ด้านอื่นๆ
- 3.1.4 เพื่อเป็นแปลงสาธิตให้เกษตรกรและผู้สนใจได้ศึกษาหาความรู้
- 3.1.5 เพื่อรวบรวมพันธุ์หญ้าแฝกในพื้นที่

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนองงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

3.2.1 เพื่อศึกษาการใช้หญ้าแฝก ป้องกัน/ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดินบริเวณสระน้ำ และคูระบายน้ำภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ

3.2.2 เพื่อเป็นแปลงสาธิตให้เกษตรกรและผู้สนใจ ได้ศึกษาดูงาน และขยายผลการดำเนินงานสู่เกษตรกรต่อไป

4. พื้นที่เป้าหมาย

4.1 พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

สภาพพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน

4.2 พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

สระน้ำ พื้นที่ 1 ไร่ และ คูระบายน้ำ ความยาว 200 เมตร พื้นที่ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

5.1 หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

กรมวิชาการเกษตร

5.2 หน่วยงานรับผิดชอบงานวิชาการเกษตร (สังกัดกรมวิชาการเกษตร)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

6. งบประมาณ

ปี 2560 ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

7. ผลการดำเนินงาน

7.1 การเตรียมพื้นที่

ได้ขุดลอก กำจัดวัชพืช ปรับคันดินบริเวณสระน้ำ พื้นที่ 1 ไร่ และขุดลอกคูระบายน้ำ ความยาว 200 เมตร ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ

7.2 การเตรียมหญ้าแฝก

ได้รับความอนุเคราะห์ต้นกล้าหญ้าแฝกแบบรากเปลือย กลุ่มพันธุ์สงขลา 3 จำนวน 20,000 ต้น จากสถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส

7.3 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

7.3.1 สระน้ำ พื้นที่ 1 ไร่ วางแนวปลุกหญ้าแฝกเป็นแถวตามแนวระดับ จำนวน 2 แถว คือ แถวที่ 1 ปลุกหญ้าแฝกห่างจากขอบบ่อ 50 เซนติเมตร แถวที่ 2 ปลุกหญ้าแฝกที่ระดับน้ำเข้าบ่อ ใช้ระยะห่างระหว่างต้น 5 เซนติเมตร

7.3.2 คูระบายน้ำ ความยาว 200 เมตร ปลุกหญ้าแฝกเป็นแถวตามแนวระดับขนานไปกับคูระบายน้ำ ปลุกห่างจากขอบคูระบายน้ำ 50 เซนติเมตร ใช้ระยะห่างระหว่างต้น 5 เซนติเมตร

8. ผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

การปลุกหญ้าแฝกสามารถป้องกัน/ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ป้องกันการตื้นเขินของสระน้ำ และคูระบายน้ำ ทำให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหรือเสาะมีแหล่งน้ำเพียงพอเพื่อใช้สำหรับแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืช และ แปลงผลิตต้นกล้าปาล์มน้ำมัน

ภาพกิจกรรม

สภาพพื้นที่ก่อนดำเนินงาน

สภาพพื้นที่หลังขุดลอก กำจัดวัชพืช และ ปรับคันดิน

ปลุกหญ้าแฝกรอบสระน้ำ

สภาพพื้นที่โครงการฯ

ป้ายโครงการ

